

kretariatov za odnose s tujino vseh republik in pokrajin ter pod pokroviteljstvom Zvezne konference SZDL; simpozij je bil v Zagrebu med 2. in 4. decembrom 1976. Osnovni cilj simpozija je bil, da se z znanstveno analizo vzrokov in posledic izseljevanja naših izseljencev, njihovega ekonomskega in političnega položaja, organiziranosti in družbene aktivnosti v deželah, kjer so se naselili ter njihove povezanosti z matično domovino osvetlijo najnovejši procesi in stanje v našem izseljenstvu.

Na simpoziju je bilo prebranih 47 referatov, od tega so jih prispevali 11 znanstveniki iz vrst jugoslovanskih izseljencev. Dejstvo je, da so vsi prispevki pomemben mejnik v poznavanju nekaterih zgodovinskih, socioloških, politoloških, geografskih, lingvističnih in drugih aspektov izseljenstva. Referati so v Zborniku razdeljeni na štiri poglavja: Splošni referati, Izseljevanje iz Jugoslavije, Družbeni, ekonomski in politični položaj naših izseljencev ter Oblike in karakter sodelovanja izseljencev z Jugoslavijo. V Zborniku so objavljeni tudi diskusijski prispevki ter biografije referentov.

Med referati zavzemata vidno mesto prispevka Vladimirja Klemenčiča in Antona Gosarja, ki sta hkrati tudi edina prispevka iz SR Slovenije. Anton Gosar je v svojem referatu obravnaval geografsko razprostranjenost slovenskih izseljenskih jeder po svetu ter organiziranost izseljencev. Prispevek Vladimirja Klemenčiča, ki je hkrati tudi uvodno poročilo k skupini referatov o izseljevanju iz Jugoslavije, je nakazal glavne vzroke in tokove masovnega izseljevanja v zadnjih dveh stoletjih ter kritično označil dosedanje znanstveno delo na tem področju.

V celoti je zbornik »Izseljenišтво naroda i narodnosti Jugoslavije i njegove uzajamne veze s domovinom« dobra osnova za nadaljnje poglobljanje v problematiko izseljenstva, posebno še v Sloveniji, ki je v tem pogledu v zaostanku za ostalimi republikami in pokrajinami.

Rado Genorio

Dr. Enver Dukagjini: Gradska naselja Metohije (Dukagjini). Priština 1978. Univerzitet u Prištini, Prirodno matematički fakultet, 319 strani

Urbana geografija je v razvitih deželah doživela velik razmah ter je vsebinsko zelo napredovala in razširila delovno področje. Predvsem pa je močno presešla koncept klasičnega kompleksnega »antropogeografskega proučevanja« mest in mestnih naselij. V tem razvoju jugoslovanska geografija močno zaostaja, kar se jasno kaže tudi iz pregleda stanja jugoslovanske urbane geografije v povojnem obdobju, ki ga je Igor Vrišer podal 1970. leta na prvem jugoslovanskem simpoziju o urbani geografiji (Geographica Slovenica 1) in med današnjim stanjem. Zato sodi pričujoča študija Envera Dukagjinija med one redke urbane študije, ki so v določenem pogledu presegle tradicionalni koncept. Še vedno je seveda močno v ospredju zgodovinski moment, ki pa je za tolmačenje razvoja Prizrena, Djakovice in Peči (Prizreni, Gjakoves, Pejës), njihovih funkcij glede na vse regionalne elemente razvoja (politične, prometne, trgovske, gospodarske in prebivalstvene), zelo potreben. Glede na obsežno razpoložljivo literaturo in samo avtorjevo poznavanje te problematike je v knjigi pravzaprav podana razvojna analiza celotne Metohije ob upoštevanju vseh razvojnih dejavnikov. Sem je priključen tudi soliden prikaz razvoja in stanja današnjih gospodarskih dejavnosti ter vpliv posameznih funkcij teh mest na občine Metohije. Ti poizkusi gravitacijske opredelitve so dokaj zanimivi, vendar glede na majhno število občin (9) in na bližino vseh treh središč nekoliko premalo intenzivni. Vsekakor pa bi bila primerjava z rezultati Vrišerjeve študije o vplivnih območjih jugoslovanskih mest zelo zanimiva (Geografski vestnik 1973).

Ne glede na tehtnost prvega dela študije pa je njen drugi del, ki predstavlja analizo rezultatov podrobnega kompleksnega raziskovanja dnevne in tedenske migracije delovne sile v omenjena tri mesta, dalje migracij

študentov in učencev, zdravstvenih migracij, tržnih migracij in migracij iz treh mest v druga naselja, tehten metodološki pristop in tudi vsebinsko nov prispevek k poznavanju razvoja naselij in Metohije na sploh. V dokaj obsežne in temeljite ankete za posamezne vrste migracij so bile zajete prav vse strukture dnevnih in drugih migrantov. Rezultati ankete pa so bili še dopolnjeni s priložnostnim anketiranjem vzrokov migracij in nekaterih elementov socio-ekonomske strukture v naseljih, ki dajejo največ najrazličnejših migrantov. Hkrati z analizo so imigracije prikazane tudi grafično z zonami njihove oddaljenosti, smeri in intenzitete.

Študijo zaključuje obsežnejši izvleček v albanščini in krajši v angleščini, vrsta zelo tehtnih slik o razvoju naselij in tabele migrantov.

Mirko Pak

Iz poljske geografske književnosti

Ryszard Domański: Geografia ekonomiczna, PWN, Warszawa-Poznań, 1978, str. 398.

Priročnik za študente ekonomije, kot je napisano na drugi strani, je vsekakor več kot skromna oznaka za delo, ki je zahtevno tudi za klasično izobraženega geografa. Iz pregleda problematike je razvidno, da gre za ekonomsko geografijo v najširšem pomenu besede, oziroma za družbeno geografijo.

Vsebina je razdeljena na štiri osnovne dele: metodologija ekonomske geografije; sistem naravno okolje — družba; prostorska struktura gospodarstva in družbe; družbenogospodarski procesi v geografskem prostoru.

Delo bi zahtevalo temeljitejšo obravnavo, česar pa prostor ne dopušča, zato se moram omejiti le na splošne ugotovitve.

Predvsem je treba delo označiti za temeljito pripravljen priročnik za področje družbenogospodarske geografije. V poljskih okvirih se s predstavljenim delom lahko primerja verjetno le še Geografija prebivalstva A. Jagielskega iz Wrocława.

Vsebina odkriva svojstveni in samonikli geografski duh, ki očitno ne pozna okostenelosti. Avtor teži za kar najbolj popolnim prikazom vsebine proučevanja ekonomske geografije. To je razvidno tudi iz primerjave vsebine avtorjevih skript iz l. 1975 in tiskane izdaje tri leta kasneje. Tiskani izdaji je avtor dodal ali bistveno predelal vrsto poglavij, tako o monitoringu (sistem opazovanja, ocene in prognoze stanja) človekovega okolja, letalskih in satelitskih posnetkih, območjih oskrbe, turističnih območjih, stičiščih morja in kopnega, pragovni analizi, razvoju gradbeništva, prostorski izrabi podeželja, deželah v razvoju, procesu industrializacije in prostorskih spremembah, dinamiki mest, predvsem pa je temeljito predelal in razširil celotni drugi del priročnika; o okolju.

Posebno pozornost zasluži metodološka stran. Predstavljene so številne metode, tako v opisni obliki kot tudi s pomočjo 115 kartografskih prilog. Marsikdo bi verjetno zameril avtorju preveliko formalizacijo geografske problematike, prevelik poudarek metodološko-tehnološki plati. Avtor res izhaja iz kroga ekonomistov in matematikov, zato je razumljivo, da skuša biti vedno natančen, stvaren, ne pa toliko opisen. Sicer je pa verjetno vloga podobnih priročnikov poleg solidnega prikaza objekta proučevanja predvsem v predstavitvi metodologije raziskav, kar je R. Domański izpeljal v polni meri. Z drugimi besedami: ob Ekonomski geografiji R. Domanskega človek ne čuti potrebe po nabavi dodatnih tovrstnih priročnikov.

Marijan Klemenčič